

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 29. An & qualiter conditiones aliæ adjectæ contractui sponsalicio eundem vitient.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73973)

quandiu à jure non reprobantur; talis autem est dicta conditio; quia eo sine non apponitur, ut legatarius vel donatarius à statu ecclesiastico vel religioso retrahat; sed ut familia conservetur, & res publica sobolis procreatione augeatur; & nullibi reperitur à jure reprobata; esto enim in cit. *Aubert. de Sanctiss. Episcop.* matrimonio aequiparetur religio, id tamen extra illum casum specialem, de quo ibi, non est extendendum; cum à jure communi exorbitet, argumentum à matrimonio carnali ad spirituale valet, dum in utroque adest finis legis, & dispositio nemini præjudicat; in præfenti autem, conditio retrahens à matrimonio carnali ideo rejicitur, quia obstat procreationi liberorum, & auctiori republicæ præjudicat; qui finis non procedit in matrimonio spirituali. Unde jam etiam deducunt citati AA. validam & observandam esse dispositionem, quæ pater legat filia 200. si nupsit, & non nisi 100. si religionem ingrediatur; quia hæc dispositio non fit animo avertendi filiam à religione, sed quia ad onera matrimonii portanda pluribus eget.

Quest. 27. Num rejici debeat conditio incundi matrimonium spirituale seu ingrediendi religionem adjecto legato vel hereditate.

R Esp. Negativè, Sanch. l. 1. d. 33. num. 15. Molin. cit. d. 207. Covar. l. 1. var. c. 19. num. 10. Ant. Gomez, var. c. 12. num. 78. Castrop. cit. p. 11. num. 13. contra Riminald. conf. 215. à num. 176. Bartol. conf. 45. quia licet religio sit status excludens omnino nuptias, id tamen testator per se & directè non intendit, sed solum incitare ad statum religionis perfectissimum; textus autem reprobans conditionem retrahentem à nuptiis loquuntur de retractione per se & directè, ut videre est in l. quoties. l. cum tale. l. Titia. ff. de condit. & demonstr. Verùm num hæres vel legatarius ingrediens religionem animo perseverandi, si postmodum egrediatur ex novitatu, satisfaciat huic conditioni, non conveniunt AA. negant Paulus in l. si quis hæredem. c. de substit. & Instit. num. 3. Alex. ibid. num. 2. & in l. in substitutione. ff. de vulgari. num. 12. & ibid. Inol. n. 4. ed quod testatoris intentio esse videatur, ut legatarius assumat statum religionis firmiter & perseveranter, sitque verus religiosus. Contrarium tamen probabilitus censet Castrop. n. 15. ed quod, si testator restringere voluisset intentionem suam ad perseverandum in religione, id exprimeret debuisset, & non uti verbis generalibus usitatis & communibus, nempe ingrediendi religionem, vel fieri religiosum, quæ juxta communem loquendi modum (qui in legibus & dispositionibus ultimarum voluntatum spectandus est) satis verificantur per assumptionem habitus religiosi; neque enim præsumendus est testator disponere contra juris ordinem; neque verba in alia strictiore significatione lumere, quam à jure communi sumantur. Confirmat hæc à simili Castrop. dum juxta D. Thom. 2. 2. q. ult. a. 4. & communem satisfit voto ingrediendi religionem, si animo perseverandi quis ingrediatur, tamen postmodum exeat, modò id fiat ex rationabili causa; ed quod talis vovens intelligatur vovere religionis ingressum, qualis est à jure præsumptus cum libertate egrediendi, si religio displiceat.

Quest. 28. An subsistat conditio sub privatione hereditatis vel legati, si nubat extra familiam vel oppidum, vel ne nubat ignobili aut descendenti ex Judæis.

R Esp. Affirmativè, Castrop. p. 11. n. 17. citatis Molin. d. 207. circa finem. Sanch. l. 1. d. 34. num. 39. Gutt. c. 21. num. 40. & 41. &c. juxta l. cum ita, & seq. ff. de condit. & demonstr. ubi deciditur: esto, quod ad personas, quibus cum contrahendum matrimonium, restringatur potestas, absolutè tamen non restringitur, cum liberum sit virgini, cui prohibitum aliis nubere, & absque gravi difficultate id præstare potest. Adhæc, ut Castrop. conditio retrahens à nuptiis rejicitur ab ultimis voluntatibus, non jure naturali, sed positivo; jus autem positivum rejicit conditionem absolutè retrahentem à nuptiis, non vetò retrahentem à nuptiis singularibus & determinatis; cujus etiam est ratio, quod ex absoluta prohibitione nuptiarum impeditur sobolis procreatio & republicæ augmentum, sed non ex prohibitione aliquarum nuptiarum; quin etiam prohibitio specialium nuptiarum utilis esse potest testatori; non vetò absoluta quarumcunque. Porò procedit responsio, non solum de primis nuptiis, sed & de secundis & reliquis nuptiis; quippe in omnibus est eadem ratio, ne nimirum testatoris bona ad extraneos, vel sanguine infectos deveniant. Gutt. num. 41. Sanch. l. c. num. 34. Castrop. num. 17. proceditque item, modò matrimonium sit validum, esto, non sit consummatum; cum satis sit potuisse consummari. AA. iidem.

Quest. 29. An & qualiter conditiones aliæ adjectæ contractui sponsalium eundem vitient.

1. **R** Esp. primò: Conditio necessariò futuræ, V. G. si sol ceras oriatur; adjecta sponsalibus æquè relinquit ea valida, ac si nulla conditio adjecta esset; Ratione enim necessitatis reputatur quod ad obligationem, ac si jam evenisset. §. conditio. Instit. de V. O. ubi t. *qua enim per rerum naturam sunt certa, non morantur obligationem &c.* suspendit nihilominus executionem sponsalium, quæ fit per initum matrimonium, donec re ipsa eveniat, & ideo prius non obligaris ea sponsalia exequi, Castrop. p. 16. num. 2.

2. **R** Esp. secundò: Conditio impossibilis vitiat contractum sponsalium; turpis vetò suspendit illum, quousque ponatur. Castrop. num. 4. citatis Rebell. l. 2. de matrim. q. 10. f. 5. Pont. l. 2. de sponsal. c. 7. n. 3. contra Sanch. l. 5. d. 17. n. 2. & alios apud illum consentes, conditiones tam turpes quàm impossibiles, sicut excluduntur à matrimonio seu in favorem illius, habentur pro non adjectis; sic etiam habere se respectu sponsalium, ut pote quæ via sunt ad matrimonium. Ratio responsionis est, quod jure naturæ conditio impossibilis vitiet contractum, turpis vetò illius obligationem suspendat; hoc autem jus naturæ correctum, non est in sponsalibus, sed in matrimonio, in c. fin. de condit. apposit. ex eo autem, quod correctum sit in matrimonio, non magis sequitur, quod correctum etiam sit in sponsalibus, quàm

quàm ex eo; quòd matrimonium clandestinum redditum sit invalidum jure novo, sequatur, idem dicendum de sponsalibus clandestinis, *l. oratio*, ratio verò probans dispositum de matrimonio, dispositum quoque esse de sponsalibus, solum obtiner, ubi in utroque est eadem ratio. V. G. in personis inhabilibus ad contrahendum matrimonium, dum hæc etiam contrahere nequeunt sponsalia.

3. Resp. tertio: Conditiones possibiles & honestæ adjici possunt sponsalibus. Tamest autem contractus ille, quousque conditio eveniat non constituit sponsalia; quia non inducit obligationem contrahendi matrimonii; inducit tamen absolutam obligationem expectandi conditionis eventum, proinde si interea sponsalia absoluta contrahantur, hæc nulla sunt, quia obligationi obstant. Sanch. *l. 5. d. 8. Pontius l. 12. c. 7. n. 1. Castrop. p. 16. n. 5. Cöninck. d. 29. du. 1. n. 21.*

Quæst. 30. An impediti contrahere sponsalia sub hac conditione: si Papa dispensaverit; ea contrahere possint.

1. **R** Esp. Quamvis sententiam negativam probabilem dicat Castrop. affirmativam tamen tanquam veriotem amplectitur, citatis pro ea Cöninck ubi ante concl. 5. n. 18. Pont. *l. 3. de matr. l. 15. n. 2. Sanch. cit. d. 5. à n. 12. Rebell. l. 2. de mat. q. 10. f. 6.* Ratio est, quia talis conditio est possibilis (contra quod sentiunt plures apud Sanch. *n. 5.* eò quod, quæ à voluntate Principis pendent, censeantur quasi impossibilia, *l. 1. l. stipulatio. l. continuus. ff. de V. O.*) & est honesta (contra quod sentit Henricq. *l. 12. de mat. c. 10. n. 4.* eò quòd eà positâ juri communi derogetur, quod servare honestius, quàm in eo dispensationem procurare) illud enim reputandum est honestum & possibile, quod sæpe honestè fieri solet; sed positâ causâ legitimâ, sæpe solet, quandoque debet dispensare Papa in impedimentis matrimonii, Confirmatur à simili: votum factum ab Episcopo ingrediendi religionem, si Papa dispensaverit, est validum; litigantes super beneficio, licitè paciscuntur de pensione concedenda, si Papa permiserit. Neque primò obstant citatæ paulò ante leges; quia intelligendæ sunt, quòd conditio illa reputetur turpis, quando non adest causâ legitima dispensandi, vel etiam impossibilis, quando in ea Princeps non solet dispensare. Neque secundò, *l. inter stipulantem. ff. de V. O.* ubi, quòd nulla sit stipulatio de re sacra, publica, vel de homine libero, etsi res sacra fieri potest profana, publica, privata, homo liber servus; quia stipulatio non secundum tempus futurum, sed secundum tempus præsens est mensuranda; nam stipulatio talis conditionata: si res sacra fiat profana, sive stipulatio talis relata in tempus, quo fiat profana, tanquam turpis annullatur à jure; quia est conditio incivilis, tristis, derogans dignitati & statui hominis liberi, rei sacre, publicæ, ideoque potius timenda quàm expectanda, secus ac res se habet in conditione dispensationis in impedimento matrimonii.

2. Verùm circa talem contractum notanda sunt sequentia: Primò nemini ex taliter contractibus licitum esse resilire, neque ante, neque post impetratam dispensationem, Castrop. *l. c.*

n. 10. Sanch. l. c. d. 5. n. 13. Pont. l. c. c. 13. n. 21. contra Gutt. l. 1. q. 9. can. c. 22. à n. 17. Rodriq. tr. 1. c. 244. n. 9. siquidem contrahentes sub conditione sibi invicem obligantur ad rem promissam non absolute, sed dependenter à conditione; sed si unusquisque eorum pro libitu resilire possit ab obligatione, sibi invicem obligati non essent; Neque his obstat, (quod est fundamentum contrariæ sententiæ) quòd impuberes contrahentes obligentur, & licet durante impubertate non possint resilire, possint tamen id facta pubertate: nam id non jure naturæ, sed à jure positivo favore ætatis concessum. Secundò ante impletam conditionem contractum illum non esse sponsalia; quia non est obligatio absoluta & directâ matrimonii contrahendi; quod necessariò ad sponsalium valorem, ex quibus oritur impedimentum publicæ honestatis, requiritur, ut deciditur *c. 1. h. r. in 6. Castrop. num. 11.* Tertio adveniente conditione, opus non esse novo consensu, sed consensus & contractus prior jam evadens absolutus constituit vera sponsalia; cum obligatio conditionata conditione positâ transeat in absolutam. Castrop. *l. c. Pont. l. 3. c. 14. n. 7. Cöninck d. 29. d. 1. n. 2. Sanch. l. c. num. 24. contra Henricq. l. 12. de mat. c. 13. in fine.* Quarto dispensationem illam communibus sumptibus procurandam (nisi fortè pars una expressè se obligaverit) quia negotium commune est. Sanch. *n. 37. Cön. l. c. Castrop. n. 12.* Quintò, de cætero eum, qui promissit consanguineæ matrimonium sub dictâ conditione, si Papa dispensaverit, teneri eam procurare, tenent Tabren. *V. Sponsalia q. 8. mm. 9. Acmill. n. 11. Per. Ledesma. de mat. d. 5. q. 6. num. 36.* quos refert & sequitur Sanch. *num. 36.* eò quòd matrimonium illud cum perfici nequeat sine dispensatione, promittens illud, tacitè promittat, quæ ad illius consecutionem sunt necessaria. Contrarium nimirum nullam esse obligationem procurandi dispensationem, & quidem, etiam si sub dictâ promissione matrimonii violata sit virgo, tenet Castrop. *cit. num. 12.* citatis Nav. *l. 4. constit. de sponsal. conf. 25. Cön. du. 2. num. 35.* eò quòd positò, quòd non promiserit quis procurare dispensationem, ad eam procurandam obligari nequit, nisi quatenus se obligavit ad contrahendum matrimonium; ad illud autem se non obligavit absolute, sed positâ dispensatione, quam procurare non promissit; non secus ac qui promissit matrimonium sub conditione; si pater consentiat, non exinde tenetur procurare patris consensum, sed is eum procuret, cujus interest. Addit tamen Castrop. quòd, si quis promittens puellæ matrimonium, dixerit, se facile impetraturum consensum, & sub ea spe puella deflorationi consentit, teneri illum dispensationem (etsi non solis suis sumptibus) procurare; quia eo casu tacitè vel potius expressè eam procreationem promissit, ut Cöninck. *n. 35.*

Quæst. 31. An valeat pactum sponsalibus adjectum, quòd virteneatur in certo loco commorari.

1. **R** Esp. primò: Si pactum tale sit de commoratione in certo loco pro determinato tempore, licitè apponitur contractum sponsalium quàm matrimonii; quia obligatio permanendi in aliquo loco pro aliquo determinato tempore